

FACH-Y-FUM

EDICIÓ PALMESANA

SETMANARI BILINGÜE, INIMÍCH DE SES PENES Y AMÍCH D'ES BON HUMO

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Provincies un mes 0'25 Ptas.
 Estranjé un any 6'00
 Número corrent 5 céntims.
 No retornám ets originals.

Directó, Administradó y Propietari
ES MASCLE RÓS

Redacció: San Pedro Nolasco, 7.
 Direcció: Arabí, 6—Pral.
 Buzón: Kiosco de G. Lirola—Borne.
 Ses subscripcions se paguen per adelantat.

CHISPAS

¿Se juega, en Mallorca, Señor Gobernador?....

Indiscretísima es la tal preguntita. Pero hace tiempo que nos lo preguntamos á nosotros mismos y como nos hemos enterado antes para contestarnos y lo hemos hecho tan á maravilla, que no nos deja duda alguna de que en Mallorca se juega á los prohibidos. Este es el motivo porque hoy empezamos nuestra tarea con una pregunta á la primera autoridad civil de la provincia; esperando que su respuesta sea una enérgica represión en todos los casos que de juego se noten y dictar órdenes no menos ardorosas para lo sucesivo.

Leemos con lamentable asiduidad en la prensa local diaria, sueltos en los que dan cuenta, de que en el pueblo B fueron detenidos X individuos sorprendidos en juegos castigados por nuestras leyes. Eso fué lo que motivó nuestra pregunta.

Para comprobar que no eran casos secretos y aislados en los pueblos de la isla, tuvimos, en reciente estancia nuestra en una ciudad del interior de Mallorca, ocasión de entrar en cafés y sin trabajos detectivescos, sorprender sobre una mesa de pintado pino, (como diría el poeta) y de verde forrada, (añadimos nosotros) el fruto del trabajo de la semana correspondiente á los obreros agrupados en torno suyo. Y esto es desconsolador para sus familias y peligroso para ellos mismos, porque riña de juego, hombre á presidio.

Escribimos esto á guisa de exordio, porque no están lejos las elecciones y su aproximación, la hemos venido notando en otras ocasiones con tan impudorosa libertad de juegos que sin duda ruborizaría á los mismos jugadores á no estar estos los más pocos, fascinados por su fortuna, ó los más, ciegos por el proceder inseguro de su suerte.

LUCIO PALMA.

Escenes estiueres

—¿No trobau Madó Llamuga que va amb aument sa caló?

—¡Vera creu Madó Tambó! ¡No heyá qui aguantarhó púga!

—Jo se cert que sa jent grassa que á dins aquest brasé vin, ha de malahí s'estin.

—Crech que malament heu passa; però axó sols son es pobres porque es ricachos señós armats de ventiladós....

—Jo competesch es manóbres. Súen fent feina á n'es sol á demunt es bastiment....

—Ja heu poren dí. ¡Pobre jent!

—¡Y es que es rich te lo que vol! S'aigo la beuen amb jel per viure dins sa frescó.

—¿No sabeu que fá un señó d'es carré de Sant Miquel?

—Pentura se deu posá dins sa bomba d'es jelat y cuant ja está refrescat ets amichs deu convida.

—¡Ca dona! Dins balcó, hey dorm, ronca y hey engreixa duguent sa roba d'es neixa.

—Despuyat, teni rahó. Jo el vatj veure s'altre día es vespre devés la una y, amb sa claró de sa lluna un porch singlá pareixía.

—¿Vol dí també el vereu vos?

—¡Y d'es modo que roncava es silenci trastornava.

—¡Que hey están de bé es señós! ¿Que era un señó magre?

—Grás.

—¿No era xato es d'aquest día?

—Jo vatj veure que tenia bones galtes y bon nás.

CAP VERJO.

ECONOMÍES

—¡Ave María Purísima!.... ¡Madona!

—¿Que ha d'essé?

—¿Me voleu vendre dos céntims de sabó fort?

—No los porém fé mastresseta.

—Axó será per causa de sa guerra.

—Sa causa es que tot ha pujat.

—¡Hasta es sabó va amb aireplano!

—Basta de xerrá, si en voleu quatre céntims....

—Ell avuy hasta per rentarsé unes calses, es necessari essé capitalistes.

—¿Hen voleu ó no hen voleu?

—No puch gastá tant madoneta; pensau que som una pobre amb infants y es meu homo fa set mesos que no té feina.

—Ses llástimes duen deutes y jo ja heu duch massa á n'es coll.

—¡Mirau! ¡Y jo que antes de gastá un quigadó li don quatre-centes-cincuenta-set mil voltes!

—¿Que m'empiparén?

—Es que sense sabó no puch fé sa bugada.

—Pero dos céntims....

—Es dobbés van escasos y si no feim es contes....

—Feis es contes que vulgauen. No el vos puch vendre.

—Sobretot, no m'agrada demaná per favó una cosa que he de pagá amb bons dobbés. Daumé quatre céntims de vi clarete d'es bó y vatequi sa pesa de quatre.

—¿Y vos feis economíes?

—Amb sabó no hey vuy gastá emperó amb so xarumbá no convé teni manies.

S'HEREU DE CAN PRUNA.

Húngaros y bou

Diumenje Hungria á n'es Toros

ballant, sonant y cantant

sa daven á entendre tant

com si haguesen estat moros

es que estaven traybant.

Be heu fe es «Charlot» Marinero

y resultá de primera

s'entronizat «Llapissera»

que era altre temps Cocinero

y avuy pot teni cuinera.

S'entrada era general,

per tot estava estibat

tothón sa gastá es real

resultantmós amb total,

un decapvespre tudat.

ES MASCLE RÓS.

D'INCA

Mos diu es nostro corresponsal antigament *Barbó* y avuy **XISPA DE FOCH**.

Acompañy Señor Directó es setmanari local *La Veu d'Inca*, amb so fi de que reproduyesca es comunicat, que per sa seua publicació (de la cual li dam les gracias), vatx enviarli per mediació de dos Seños suscriptos á dit Setmanari y un d'ells suscriptó nostro, al igual que *ambos* molt señors meus.

El meu comunicat de referencia, va nexa de conveni amistós entre dits Seños y un servidó; axó antes que no sortís á llum un altre comunicat tan veridich com es de referencia, si bé algún tant en mes desahogo que per **FOCH Y FUM** tenia y tench escrit. Ses circunstancias dirán.

Vorá p'es mateix setmanari, lo doyut é insustansial de son comentari agrahtintli que una vegada enterat minusiosament, doni publicidat á la seva opinió.

Per avuy ja ni há. Setmana entrant anirá refutació clara y espontánea del comentari mestre *Miquel Durán* (a) lo que vosté y demés ja saben de sobra.

XISPA DE FOCH.

NOTA. Diu mestre *Durán* comentant que *podria haver fet un recurs contra l'acort de l'Ajuntament*.

Un dels dois que cauen de son pés; pues encara es nostro Ajuntament después que han trascorregut tretse días, no te aprovat s'acort de referensí y mal podia jo posar tal recurs antes de serme á mi notificat.

Altre. Fent referencia á ses especies calumnioses demunt *Es Gallet*, bastará dirli que de averí calumnias com suposa, quizá me hagues subsaid lo que á éll, cuand sa detensió y encarselament.

¿Recordau mestra *Durán* lo de sa festa de sa Fló? A mi tan mal parlant (segons vos) no mi han duit. **ENSUMAU POETA.**

XISPA.

COMENTARI

Reproduhí es dos chorizos de «*La Veu d'Inca*», res tendria de particulá, però perque hem de sometre es nostros lectores (verdads mallorquins) á una lectura que ni es mateix que l'escriu la sap lletji? Perque per publicá s'acertat comunicat d'en *Llorens Beltrán*, també mos veim obligats amb s'odiós comentari d'en *Miquel Durán* y perque s'Islla de Mallorca s'ha d'enterá de que sa prensa d'Inca escriu un dialecta que no s'ha parlat may á cap lloch del Mod?

Es nostró únich comentari es: Que tothom coneix es *Barbó* per una persona honrada y sensata que no ha amagada may sa cara, per havé estat sempre es seu lema SA VERITAT y coneixen també *Mestre Durán* cam á persona tarada, perque son moltes ses vegades que l'han *rossegat y como el culpable es mudo*, no ha denunciat may ningú.

Y si en *Durán* es un tel cap aquí trajinauló y podreu amich *Barbó* amb calent ferli es repél.

SA DIRECCIÓ.

S'ha publicat *Es Jigant y sa Jiganta*

Espiretjada

Notici manacorine

y be estaré es qui l'endevine.

S'escena passa á nes carré tal, número cual ó sigue á una casa molt fatal.

Pare Quina diferenci aquesta casa; antes, tot anave en candela.

¡Mal dimoni es lujo!

Fie Mirau aquest homo. ¿Tal vegade en tench jo sa culpa? Vos ja sabeu que jo vatx promete que si s'aucell ma fogís ma faría tencá per monja.

Pare Per cualsevol cosa menos que per monja te pories fe tencá. Mira, demá mateix agafes es quatre trastéts y aquella sarri que te serveix de taulade s'ivern y acte seguit heu tragines tot á sa casa d'empeños.

Mare Vamos, no sigues tant Pera-Taleca y deixét aná de tonteries.

Pare Tonto ma fareu torná. Escolta: ¿y com així are ma dus ses faldes tant curtes? ¿Qué tens pó de trevarté?

Mare No sigues tant toixarrút. ¿No saps qu'are usa aixó?

Pare Tant si aixó ha entrát ó no en moda á mi no m'agrade un pel.

Fie Pero si vos no sabeu lo milló, mumpare, ses faldes que vos veis son d'un escapuló que comprarem per lo barato; mos agafaren de paraula y el mos tiraren pes morros.

Mare Idó. ¿Qué te pensaves? Saps noltros qu'anám de vivas per comprá. ¿Qué hey importa que la cosa mos hage resultát mase curte? Menos feina cuant l'haguim de rentá, no, y si mires bé aixó encare va essé un gran bé pa sa nostra fie, perque ja qu'es fadrins no fan cas d'ets alts, tal vegada ni haurá cualcún que sa chiflará des baixos perque encare que m'estiga lleitx es dirhó, aqueste fie nostra té unes pantorrilles....

Pare Bono... Bono... Es necesari du es llumdret y poch vos importa si jo el duch tort. Desde are vuy comendá y vuy qu'estiguen abaix de ses mevas ordes ó de lo contrari mos haurém de acostumá á no poré sorti mes qu'en sa nit com es moixos.

EN RAVE TORT.

Sant Mateuet buñoli

Primera part

DIA 20. ¡Chim! ¡Pum! ¡Pam! ¡Ris!
¡¡¡BOMBA!!!

Comensen ses festes d'es gloriós Apóstol. Se retjiren (no vos retjireu) baix d'es siguiet *porch-brama*.

Sa Plassa estave adornada com es mostradó d'un arjenté. Tota adornada amb paperins de diari, palos forrats de mata-pussa, ruda, mollera roquera y papé (ridicul.) A s'entrada d'es poble después d'una siqui que fa fondo, hey havia un áre compost de dos pins (robats) tots carregats de pebres de cirereta y fuyes de figuera de moro.

A les 7 de s'horabaixa, cuant tots ja mos

haviem posat sa camia amb pitral, tengué lloch s'Iluminació General (*sin entorchados*) que perque no hi faltás *foch y fum*, consistia amb un fasté de teya, dos reinots de pega, quatre llums d'oli, cualca bombilla eléctrica, cualca *bombada* y molts de *farols de seca*. A les 9, cucañes: Una seba y un embut y ja li han tapat sa vista (per pó de sa *cúcapatxa*) á un bargantell. Heu va fé tant bé, que amb so prime cop l'hey aficá tota á dedins y li valgué una ánera tísica que li havia anada sa sanch á n'es cap. Después m'acúquen un atiot y sense veurey, havia de pegá manotada á demunt una taula y si amb sa má tapava una pesseta era seua. Cuant el pobre tenia sa má alta per pegarli cop, hey posaven un papé untat de *menjá pahit*, pega cop, y jen voleu d'esquits y piñols de figa de moro escampats! L'homo burlat, correns partí á rentarsé deixant un *pudorífico rastro*. Se feren les 11 y s'Iluminació General se va apagá. Sols quedaren es *farols sequeros* que eren una multitud. Tot seguit, únichament se veyeu *alfa é inalfabetos* fents ésses y es sereno que amb un *maceo* pescava caragols á l'encesa. Mes tard, res, res, y res (y per aixó no mos barayarém).

La setmana qui vé, seguirá sa segona part que es sa mes llastimosa: Dia 21.

MEC, BORDOY Y C.^a

ESTELLICONS

D'es barrio Putzero. (Barrio verjo.)

Deixau fé aquest pobre homo, que no se posa amb voltros. ¿Heu sabeu cert que te animals? ¿Si? En que en tenga, tot es carré d'es Bous sap que es mes net que sa llet moñida de l'hora. Aquesta *taurala* lo que cerca es que ell vaje á comprá á caseua però no heu logrará.

Procura está alerta tú que crech que et *donen padás* y si no heu creus ja anirás per sa *Fonda d'el Perú* y es teu coní hey trobarás.

D'es Concurs Hípich, protesta «*Un Jockey*».

Es kiosco d'es Gran-Hotel, amb ses begudes diumenje passat resultá mes cá que á «*La Gran Machicha*». Abrassat de sed, vatj acudirli á beure una gaseosa, l'hem serviren d'en Miret y calenta com á foch, vatj demaná un bossi de jel, el ma feren agafá amb sos meus propis dits y á n'es pagá m'endossarén *dos reals* de lo que per hont sa vuya pagan 10 centims.

¡¡¡Visca es robo!!!

Mos enfloca en *Tiá*.

Aquesta acaparadora de graneretes y fragais, heu ha acaparat tot de tal manera, que á n'en *Mataseses* no li quedará mes remey que aná á La Misericordi si no es vol morí de fam.

Madó *Suspiro* du es negoci amb tan gran escala, que á cualsevol hora poreu anarhi y hey trobareu de tot menos lo que necessitau. ¡Lo que és es negoci!

Sa Redacció de «**FOCH Y FUM**», encuadernará gratis, s'important folletí de «Un viatge á s'Argentina» á tots es lectórs que el presentin complet y retayat cuant s'ha acabat de publicá.

¡Ciclistes! ¡Montau marca Bibiloni!

Es en **Toni Bibiloni** de Palma es gran industrial fent un trebay majistral que no heya qui amb ell consóni y no es raro que li aboni tot cicliste un bon aplaus ja que son corredós braus si la monta es campeó d' *autògena* construcció ¡Cicliste! ¡A veure si hey caus!

Desde Solle, en *Morro* contesta a un *amic* seu.

No he vengut d'el *Polo Sur* ni tampoch d'el *Pola Nort* axí es que no te comport que xerris y si et censur, es sols perque t'assegur que no tench s'interió mort y et diré que es meu conhort, es compendre que ets un pur.

En lloch de criticarmé perque vatj ben arropat, bé podries cuidarté tu d'aná mes afeitat que sembles un malanat que de miseri hen vas plé, si no pots afeitarté perque estigas barayat amb so barbé ó endentat, molt bé pots avisarmé que gustós vuy pagarté hasta se mensualitat.

Rebém d'un tallé d'esperdeñes de Campanet, aquest consej:

A tu jove estern d'es poble, t'aconseyám p'es teu bé, que no menjis marisch y procuris penjarté una bosseta de canfora a una de ses parts més delicades, per veure si t'espasará aquest ardor y xifadura que has pressa amb sa nineta que suspira per aquell *gallardo doncel* amb menos *Abrils* que tú y amb mes simpatía. ¡Ta competim *angelet de sa banadura!* Medita y reflexiona que ets estern d'es poble ó sinó:

Pot se que ta fassen coix,
carabassa et poren dá
y ella que t'enganará
com fá es ratolí amb so moix.

D'Establiments diu un «*Un Imparcial.*» Es liberals sempre han dat indiscutibles proves de cultura y civilisació.

Per lo bé que quedaren, feren un banquete pagat amb dobbés seus y no com ets idóneos que en feren un altre però amb rahó deyen:

JOCS FLORALS D'ES "FOCH Y FUM,"

- 1.er PREMI. Un ramell d'honor y suscriptó honorari d'es FOCH Y FUM tota sa vida.
- 2.on PREMI. Un manedat de teya y medalla de plata.
- 3.er PREMI. Una brase de carbó de pi y medalla de coure.
- 4.art PREMI. Un pebre cohuent y medalla de llaune.
- 5.int PREMI. Unes esperdeñes coló d'oliva

CONDICIONS

- 1.ª Es primé premi, será destinat a sa poesia que ridiculisi mes una sogra. Es según, a sa poesia mes xocant fraguent es defectes a ses Catalineres. Es tercé, a sa poesia que ensalsi milló es célebres tipos mallorquins: *Matañeses*, *Verdolaga* y *Petecol*. Es quart, a n'es *chiste* que tenga mes bona pata y escrita amb prosa. Es quint, a sa poesia mes mal feta y desheratada tractant cualsevol cosa.
- 2.ª Ses composicions, no podrán passá de trenta retxes y quedarán fora de concurs ses inmorals.
- 3.ª Es fallo será a n'es N.º 35 d'aquest setmanari, ó sia día 12 de Octubre qui vé, y ses composicions sols sa rebrán fins dia 5 d'es mateix mes.
- 4.ª Es dia d'es fallo publicarem un número extraordinari, publicant ses dues composicions millós que s'hajen rebudes per cada premi y es públich jutjará quina es sa que té mes mérit, retayant y omplint un cupón que publicarem a n'es n.º 35.
- 5.ª Queden excluits d'es concurs, *S'Heru de Can Pruna*, *Cap Verjo*, *J. M. B.* y *Es Mascle Ros*. (Cuatre pseudónims distintos y una sola plema verdadera.)

«Noltros mos ho bevém y un altre heu pagará.»

Ets idóneos tenen tres causes per havé insultat es liberals y aquests, no hen tenen cap per havé insultat ets idóneos.

Desitj que contestin a sa meua imparcialidad, ó de lo contrari se declararán culpables.

Un descuid de Buja.

Dissapte passat mos descuidarem en doná a coneixe es President Honorari de «*Camies Curtes*», cosa que heu lamentám, perque a *tal señor tal honor* y axí es que volem quedá bé amb ell.

En *Poc-olla*, (que axí el nombraven antigament p'es poch pes que feya y per favorirse sa posava entre pell y roba ses cucales de sa bisti y si aquesta les precisava, sa forrava es seu sencill cós amb esportins,) es barbé y cafaté.

A n'es número qui vé, donarem conta de *s'archi-pistomet* banquete en que la Comisió vol obsequiá el vocal redactó d'el reglament de la *camia curta* y amb motiu el sa mereix per la fina *ama super-sibilidat* que ha tengut per desfersé es carretó y penjarló a la *Gran Madame* que habita un vistós pis la cual no ha pogut lográ s'intent que es proposava de ferló desertá.

Desde Solle, y de la setmana pasada.

Un que no es poeta ni gat diu.

Aquests tres que amb *s'estellicó* de la setmana pasada sa donaren per *poetas*, jo sostench que son tres *cafeteres russes* que s'han servits de ses mans d'en *Tofol* perque los fes s'escrit.

Si s'haguessen firmats *moscartes de grifó* ó *catedráticos de tassé* no heu hauría res que dí, però axó de *poetas*.... no me pot passá ni amb chocolate.

¡Ja heu val amb sos homos que duen un ase dins es cap!

Dietari de Santany

DILLUNS: Se pesetjen p'es carré y como *perro por su casa* entren per tot un ciudadá, (ó cosa perescuda) amb un garrot y un bullich de papés devall es bras, dos municipals, es Saitx y demes donen 24 hores de temps, per aná a veure es *ditxós cobradó de consum* y sinó vendrá s'embargo. No vos caixeu san-

tañinés, que es submarinos alemáns, sols donen deu minuts per *desalojar* antes de tirá es torpedo.

DIMARS: Ses madones sa queixen de que s'hen dugau a vendre es peix a n'ets altres pobles y que el se menjin mes barato que es santañinés que s'han d'arromengá.

DIMECRES: Na *Coloma Jaumet*, fadrina de cinquanta anys (mes ó menos,) seu a la fresca esperant la benvinguda.

DIJOUS: Una Comisió de s'Ajuntament, fa una visita a n'es *deperable* (1) sementeri d'es llogaret de *Ses Salines*.

DIVENRES: En *Jaume Rigo* acompanya dues famelles ó sien deu menos que ets altres dies. (2)

DISSAPTE: Es «FOCH Y FUM» dirijit p'es *Mascle Rós*, sa ven a pesa de dos.

DIUMENJE: Sesió a Sa Consistorial, missa de tres y alta fumat.

No pot sé señó (3) *Mascle Rós* axó d'enviarvos ses notícis per sa Casa de Telégrafos, perque no hen tenim y es fil encare deuen essé a Madrid. Lo milló sería que vosté posás empeño (4) per posá un *Radio* (5) a demunt es campaná y amb un aparato de sis pesetes y mitja, tendriem *radio-gramas* a pesa de dos.

Tenim un ferro-carril
y un ventilat campaná
que si es *Radio* hey fan posá
ahorrarán casa y fil,

Cap a Buñola.

Es *Marqués d'es Poi Blau*, si vol que publiquem es seu article: «*Conversa buñolina presa al vol*», que es presenti a n'es nostro corresponsal a Buñola.

De Sant Jordi sucen ets ais.

Ja que no va contesta amb s'asunto en *Moné*, jo are aquí esplicaré lo que volia cobrar: Un atlotet que passava diuen que se vá atrevi, a tres peres cohirlí que no es mes que una atlotada y en *Moné* diu a s'hompere emperó amb ses dents estretes daumé vint y

(1) (Ignoravem que es cementeris plorassen.)

(2) (¡Bravo sultánico joven!)

(3) (No me sona)

(4) (Ja no hem queda res per empeña.)

(5) (Vos posaré amb comunicació amb s'estació Marconi que tench instalada a n'es soterrani de sa Direcció d'es «FOCH Y FUM»)

s'espínada rebentada.

Día 13 ha estat dolent

peró es 14 es pitjó.

Veus passá s'extrema-unció

cap a popa correguent.

Fran.—¡Jesús Llorens! ¿Y axó es vé?

Llor.—Cuant jo vatj serio no rich

y pots creure amb lo que et dich.

Fran.—¿Y per qui devia essé?

Llor.—Per una atlotá fadrina

que es maretjá es día abans.

Fran.—¡Son molt trists aquests instants!

Llor.—Jo hem vatj imposá Francina.

Fran.—¿Vol dí heu véres Llorenset?

Llor.—¿Si heu vatj veure? ¡Y bé d'aprop

Fran.—¿Y t'asustares?

Llor.—Jo heu trop.

Totduna m'agafá un fret....

Com que es grans de sa pigota

es bras dret me molestava,

essé com ella hem pensava.

Fran.—¡Es llástima pobre atlotá!

Llor.—Estava a s'enfermería.

y no passa res de nou

perque devés un quart plou

y es mal temps va a ses afores.

De pronta veus sorti es sol

mitj tapat però calent;

puja a cuberta sa jent,

y es torna formá es redól.

Llimona están ensumant

es que es troben malament.

Passen brou cada moment

que a bon preu el vas pagant.

Tothóm está que comenta

es mal temps inesperat

peró com que ja ha passat,

poch, poch es delit aumenta.

Rondayes a n'es redols,

torna jugá es jugadó

y es meretjats a un recó

están callats just mussols.

Peró tocan sa corneta

y amb que sia algo dolent,

hen menje qui te talent

per no du sa panxa neta.

cinch pessetes ó sinó de lo contrari li faré formá sumari y á presili el duré. Jo no sé se-ñó *Moné* perque fa tal conversá, deu essé que es deu pensá de que tot li está bé. Per avuy el deixarém si troba que ja está bé y la setmana qui vé sobre en *Martí* tractarém.

Murillo, 9—Arraval

D'afecta molt superió es s'admirable **legía** per dins sa bugadería y altres puestos de brutó. Le fa en **Bernat Perelló** com no l'ha feta ningú y és es moment oportú per cridá amb veu altanera: ¡Sa **legía Arrabalera** es d'un afecta segú.

De Son Servera, mos fa á sebre un suscriptó «*Cap Clós*», que passant p'es barrió de «*La Viña*» vá entrá á ca D. Juan per mirá pelá metles, però quant entrá un *joven*, na Margalida s'aixeca, li fé ets honors, partiren y se feren..... tot lo que el sa dá la gana.

Aquest, promet á n'es Ferrerico no deixar-lo fé y de «*Can Sopa*» no hen vol parlá.

¡Si poguessen parlá ses pedres de per *Ca na Barona!*.....

Tenim molt de Son Servera y anirá la setmana qui vé.

Canta *Mestre Sech* de Solle.

No es pot queixá en *Juan* es mosso d'es café de sa *Columna*. Quant vá p'es carré, es cans li lladren y tothom li fa cás; tant es axí, que diumenje passat una atlota li tirá un ramell, éll l'agafá, l'obri ansiós, pensant trobarhi qualca carteta amorosa donantli cita però..... ¡Oh sorpresa!

Hey trobá un *bis* amagat hont qualca ciuró s'hi veyá y amb sa gran pudó que feya casi va quedá asficiat.

TELEGRAMA

Fugado—Municipal—con—hembra—ignoro—motivos—semana—próxima—datos—concretos.

CABEZA DE HABA.

Notícies d'un *Jove Moreno* de Mahó.

S'altre día va essé blau aquí amb una protestanta que es creu te sa fia santa y l'obriren sense clau. A n'es carré de Sant Pau heyá joves ranoueres que d'ofici son bosseres molt devotes d'es sarau.

Un Catalinero que te pocas feines explica tot extrañat:

Vatj quedá *lelo* quant le vatj veure á bresset amb so *sabaté*, lluhint ses calsetes blancas y sebates idem, p'es *Born de la Pruna* que pareixien talment dos noviets. Llevó partiren p'es *Molins* y n'*Oreya Dura* estave de *centinela*. ¿Que feyen? ¿Que feren? ¿Que volien fe?

Sols pensarhó m'aconhorta ja que ni hasta es nasset treyen. Jo crech que sé lo que feyen però no vos hi emporta.

D'un balcó d'es carré d'ets Oms, mos conta «*Un vahinat*».

Estich dispost á llogá s'acera de devant «*Can Vinagre*», ahont hey posaré cadiretes y banchs, (*pagando su debido importe*) podrán seurerhi es que sien amants de ses escenes cómicas, dramáticas y trágicas.

¿Que vatj senti desde es balcó?

Un parroquiá que s'exclamava perque es tessóns d'es café son gruixats, petits y poch plens, tant es axí, que ni dues cuyaradas n'hi caben. L'amo s'enfadava, sa madona cridava, sa fia zerrava mes que un lloro, es concurrents movien batifondo.

Y amb escena tan dramática tant dueños com concurrents ncmbraven á tots moments sa paraulota: *Tomátiga*.

Plassa Sant Antoni, 8—Palma

En *Tomeu Gay* es pintó

fa á sebre á n'es parroquians que ha rebut d'ets alemans de pintura un gran quixó. per fé trebais importants.

Advertencia. De Pollensa á *Ca na Simona*, no hem pogut trobá cap viola de garbayó, ni cap lliri natural de *Can Danti* á *S'hort de L'Hospital*; axí es que hem canviat es dos objectes, amb un **manadet de teya y una brasa de carbó de pí.** ¡Son moltes ses poesies enviades p'es **Jochs Florals** axí és, que hey heurá estirades!

¡¡¡Arriba poetas de melena!!!

Couplets de «FOCH Y FUM»

Na Massiana sa bugadera

(Música de «*Mi Mariana*».)

Som flamenca, guapa y bugadera per pitjá tench es puñys de primera. Y en posarme á rentá uns calsons blancs si están molt bruts flastóm pegant arranchs. Per axó ja me diu sa madona que per rentá de brut no som bona. Y amb sa roba soyada d'es llembrens per deixarhó ben net m'hi fatj bossins. Un señoretxo que menjá escabetxo á n'es Moliná. Fent escarada amb una casada s'homo l'afiná. D'es susto que va pendre aquest llembretet fé barbaridats. Y á n'es seus calsoncillos creis que hey havia homos pintats.

ES MASCLE ROS

Couplet per la setmana qui vé: «*POQUE-RIA*». Música de «*El Asombro de Damasco*».

Biblioteca d'es «Foch y Fum»

S'ha posat á sa venta: «**Es gigant y sa jiganta**» diálech cómic y amb vers, escrit p'**Es Mascle Rós.**

¡¡5 céntims!! ¡Una pessa de dos!!

A n'es corresponsals y venedós, los farém un 30 per 100 de rebaixa. Feis pedidos que *el papel vale más.*

FOCH COLGAT

ENDEVINAYA

Un pam mida per demunt quatre midat per defora quant la posen sua ó plora y veu qualca verjo punt.

SEMBLANSES

- 1.ª ¿Amb que s'assemblen un penjado amb un *marit* consentit?
- 2.ª ¿Y un *marit* consentit amb un *President* de República?
- 3.ª ¿Y un *President* de República amb un *Arquitecto Municipal*?

COLMOS

- 1.º ¿Quin és es *colmo* d'un pescadó?
- 2.º ¿Y es d'una brodadora?

(*Ses solucions, disapta qui vé*)

Solucions d'es número passat

Endevinaya: Una campana.
Semblances: 1.ª Amb que duen es cap baix. 2.ª Amb que no dormen totsols. 3.ª Amb que van totsols y duen compañía.
Colmos: 1.º Planetjá una post amb so jech..... que li va fé es seu sastre. 2.º Compondre un original amb lltres..... de ses que venen á «*Can Mascle*».

Imp. de A. Rotger—San Pedro Nolasco 7

— 126 —

El cel desannigulat y blau com es día abans, mos mostra á n'es viatjants un sol que et deixa torrat.

Fran.—¿Que vol dí? ¿Fa es sol calent?

Llor.—Creu Francina que te pica y á dins es cuiro s'afica.

Fran.—¿Que no es s'hivern?

Llor. —Maldament.

S'hivern quant d'aquí partiu y á medida que es vapor va arrambantsé al *Ecuador* s'hivern ja se torna estiu.

Fran.—Sí que es una cosa rara.

Llor.—Idó quant ja l'ha passat trobes es temps molt pesat.

Fran.—No heu crech.

Llor. —T'ho jur per mumare.

Fran.—Lo que es jo heu voldria veure.

Llor.—Ja heu veurás en anarhi.

Fran.—Vols que et diga.....

Llor. —¿Que has de dí?

Fran.—De que si es vé se pot creure.

— 127 —

Llor.—No et demostris tan incrédula.

¿Que te creus que may dich vé?

Fran.—Jo lo que amb tu hey vetj es que d'embustero tens sa cédula.

Llor.—No sies axí Francina

que si tant de temps perdém,

ja vetj que no arribarém

ni amb un any á S'Argentina.

Fran.—Vajé ja heu crech; pots seguí.

Llor.—Com te dich fa es sol calent,

la má no está malament

y es passatje está axí-xí.

Sa jent sa retira prest

y á dins es llit sa cotlóca

y quant es turno li toca

s'adorm y á somiá li invest.

Uns somien temporals,

ets altres temps de bonansa

un altre un bon puesto alcanza,

altres, dois molt garrafals.

Tenguentné de tal somiada

tant es mascles com famelles,

per causa de ses *esgrelles*